

अमेरिकन फौजी किरा (Fall Army Worm)

Spodoptera frugiperda

Lepidoptera

Noctuidae

अमेरिकी फौजी किरा रातमा सक्रिय हुने पुतली समूहको हानिकारक किरा हो । जसले मुख्यतया मकै बालीमा नोक्सान पुऱ्याउँछ । पूर्ण विकसित पुतलीहरूको रंग खरानी र खैरोको मिश्रण हुन्छ । भाले पुतलीका अगाडिका पखेटाहरूको छेउमा ठूलो सेतो दाग हुन्छ र मध्यभागमा अण्डाकार आकारको हल्का खैरो रंगको दाग देखिन्छ । पूर्ण विकसित लार्भाको निधारमा दुई आँखाको बीचको भागमा अंग्रेजी अक्षरको उल्टो Y सरहको निशान, पेटको आठौँ भागमा वर्गाकार रूपमा मिलाइएका चारवटा कालो दागहरू र पिठ्युमा समानान्तर रूपमा रहेका तीनवटा हल्का पहेँलो रंगका रेखाहरू स्पष्ट रूपमा देख्न सकिन्छ । यो कीराले मकै र आलुसहित २०० भन्दा बढी प्रकारका बालीनालीमा आक्रमण गर्ने गर्छ ।

अण्डाबाट निस्कने बित्तिकै सानो लार्भाले पातको बाहिरी सतहमा मात्र कोत्रेर पातलो झिल्ली जस्तो आकृतिहरू (Papery window) बनाई खान्छ । लार्भा बढ्दै जादा पातमा पीनको टाउका जत्रो प्वाल पार्ने र पछि मकैको गुवोभित्र पस्दै खान थाल्दछ । गुवोमा आक्रमण भएको ठाउँमा काठको धुलो जस्तो विष्टा देखिन्छ । अत्यधिक आक्रमण भएको अवस्थामा पातहरू छियाछिया भएको देखिन्छ । बिरुवा हुर्कदै जाँदा मकैको धान चमरा, जुँगा र घोगामा समेत नोक्सान गर्छ ।

वयष्क पुतली बायाँ भाले अघिल्लो पखेटामा सेता धब्बा र दाया पोथी पुतली

लार्भा अवस्था

अवस्थाका लार्भाले गरेको क्षति

- विकर्षणको रूपमा डेस्मोडियम घाँस मकैको बीच बीचमा र नेपियर घाँस छेउछेउमा लगाएर कीरालाई आकर्षित गरी नेपियरमा मात्र विषादी प्रयोगद्वारा मार्न सकिन्छ ।
- निरीक्षणको क्रममा अण्डाहरू तथा लार्भा संकलन गरी नष्ट गर्न सकिन्छ ।
- खेतबारीको नियमित सरसफाई गर्ने ।
- मकैको बीउ इमिडाक्लोप्रिड ४८% एफ एस विषादी ४ मि.लि. प्रति के.जी बीउका दरले उपचार गरी रोप्दा शुरूको ३ हप्तासम्मको विरूवाहरूलाई क्षति हुनबाट बचाउन सकिन्छ ।
- लार्भाका साना अवस्थामा जैविक विषादी बी.टी. २ ग्राम प्रति लिटर पानीमा वा निमजन्म विषादी एजाडिराक्टिन १५०० पिपिएम. ५ मि.लि. प्रति लिटर पानीमा मिसाएर छर्ने ।
- लार्भाका अवस्था बढ्दै गइ पात तथा गुवोमा क्षतिको लक्षण देखा परेमा स्पाइनोटोराम ११.७ एस.सी. ०.५ मि.लि. प्रति लिटर पानीका दरले वा इमामेक्टिन बेन्जोयट ५% एस.जी. १ ग्राम प्रति ३ लिटर पानीका दरले वा क्लोरएन्ट्रानिलीप्रोल १८.५% एस.सी. १ मि.लि. प्रति ३ लिटर पानीका दरले वा स्पाइनोस्याड ४५% एस.सी. १ मि.लि. प्रति ३ लिटर पानीका दरले मिसाएर छर्ने ।

सुशिल श्रेष्ठ, बाली संरक्षण अधिकृत, कृषि विकास कार्यालय,
सिन्धुली
सरोज दाहाल, प्राविधिक सहायक, गोलनजोर गाउँपालिका,
सिन्धुली
२०८२ जेष्ठ

बागमती प्रदेश सरकार
कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय
कृषि विकास निर्देशनालय
बाली संरक्षण प्रयोगशाला, हरिहरभवन, ललितपुर ।